

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . 6 korona.
Egyre szin ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi nyomda.

Ide küldendő a kéziratok és előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő · **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA.**

Álomképek egy városról

A tavaszi szellő álmat hozott szemeimre. Álomban az északkeleti alföld egy hatalmas, virágzó metropolisában jártam. Anyagi jólét és szellemi kincs halmozódott fel e városban. Egy boldog, megelégedett köztársaságot láttam a kultúra magas fokán. Lelki gyönyörűséggel jártam talai között és mikor körjáratomat elvezettem, boldognak ítétem ugy a város vezetőségét, mint lakosait. Minden alkotás a becsületes munka energiáját mutatta. Széles látókör, érzék a szép iránt, esztétika az alkotásokban, gondosság az intézményekben, böles mérlegelése a jövőnek, okos felhasználása a fokozatosan emelkedő jövedelmeknek, a közigazgatás mintaszervezése, a magánérdekek meghajlása a közjó előtt, védelme az ember életének és egészségének, kényelmes közlekedési eszközök, virágzó, egészséges üzleti elveken nyugvó kereskedelem, kenyéradó, magas fokán álló ipar, — mind egy összhangot mutattak és fényesen igazolták, hogy egy anyagi erőben és szellemi tőkeben gazdag várost mivé teheti polgárainak egy célra törő akarata és intelligenciája.

Este érkeztem a városba. Midőn a vonat berobogott a pályaudvarra elé, tündéri fény vett körül. Villamos lámpák fehér világosságát terjesztették, kényelmes, tiszta bérkocsi, udvariass, szolgálatkész kocsis vitt be a városba, melynek nagyobb utcáit hatalmas ivlmpák világították be. Kocsim zajtalanul gördült végig a parkettsimáság aszfalt kocsi burkolaton. Pár pillanat múlva a város tulajdonát képező szálló elé értünk. Ez a hatalmas, kétemeletes, az európai kényelem minden modern eszközeivel felszerelt szálló nagy mértékben hozzájárult a város idegen forgalmának emeléséhez.

Reggélre kelve megtekinttem az egész várost. Tisztán felsepert, frissen öntözött, por és szemét mentes utcáik mindenfelé. Csinos alaku fácskák szegélyezték az utcákat, a villamos sárga kocsiokon özönlött a közönség munkája után. A szegleteken mosolygó képű rikkancsok kinalgatták a helyi lapok reggeli kiadásait. Átfutottam a lapokat, melyekben szípkorkázott a szellem. A város és intézményei iránt érzett meleg szeretet sugárzott elő a sorokból, sehol semmi hajmeresztő szenzáció, izlésrontó riporter fogás.

Mint jó keresztény benéztem a templomokba. Szébbnél-szebb tanítókat hallottam az Ur papjainak ajkairól. A templomok telve voltak jámbor hívőkkel. Enek a mlyeséges, benső hitelnek tulajdonítottam, hogy jártomban-keltemben egy trágár, vagy káromkodó szót sem hallottam.

Kisérőm — mert idegen voltam a városban — elvezetett egy hatalmas épületfömbhöz, Magyarország harmadik egyeteméhez. Híres tanárok, hazánk nagy elméi tartottak

ott előadásokat. Egészséges, údearczu ifjuság sietett a tantermekbe tudást gyűjtendő a megélhetésre. A tudomány világosságának terjesztésére. Valamennyi fakultás zsufoiva volt hallgatokkal. És én látva ezt a hatalmas alkotást, áidottam a gondviselését, — ki az emberek bőkezűségének, az élő hitnek és az egyesített akaratnak erejével erőt adott a tudományok és művészetek csarnokának felépítéséhez.

A város egyik legszebb helyén, az intelligencia góczpontjában a kulturpalota ötlött a szemembe. Művészi ímlet ömlött el a falakon, az ornamentikán. Középső részén Debreczen halhatatlan poétájának, Csokonainak egyesülete éppen akkor ünnepi állást tartott. Uj, úde, magas szinten álló irodalmi életet láttam, eltérőt a sablontól, gondolatokban, eszmékben mélyen járó, értékeset, tartalomban gazdagot. Bemutatták itt a muzeumot, mely az íráskönl hívebben tárta elem a város és környékének történetét. Hatalmas hangversenyterem, régi és uj művekben gazdag könyvtár sem hiányoztak a pompás épületből, melynek köveit a város bőkezűsége, a nagy közönség tudomány szeretete és a művészet iránt tanusított meg érdeklődése rakta egymásra.

Az emberbaráti intézmények egész sorozatát láttam még az napon. A *sikelnéknk intézéleti*, a *vakok otthoná*, a *megnagyobbított és modern színvonalon álló közkórházal*, *szegényházakal*, melyekben végső napjaikban pihenőre találnak az élet sulya alatt megtört lelkek — és számos egyéb alkotásokat, melyek az emberszeretet áldásos munkájának ezerféle ágát hirdetik.

Megtekinttem a város uj székházát is. Egyesítev voltak benne az összes közigazgatási hivatalok. Disztermében a koronás király és a magyar nemzet történelmi alakjait magyar művészet ecsetje festette meg. Az ügybajos ember gyorsan vehettehe dolgait és nem kellett neki a más városok hivatalos helyiségének utvezetőjében botorkálni és kiléncsről-kiléncsre az időt vesztgetni. A tisztviselő világos, egészséges, tágas szobákban dolgozták a város ügyét és a minden ízében modern épületben megtalálhatta mindenki a jó és gyors közigazgatás minden kellékét.

Jártomban-keltemben megtekinttem a város vízműveit. A nagy munka a város polgárságának áldozatkészéget gloriifikálja. Vezetóm elmondta, hogy a vízvezeték kiépítése őta, mely a város csatornázásával karöltve épült ki, a halálózasi arány a minimumra szállott alá. Az utcák pora ma már nem látható, ártalmas, fertőző kigőzölgések nem rontják a levegő tisztaságát. És én lélekben megdicsértem ezt a várost, mely az embernek legrádbb kincsét: az egészséget, mint nemzetnevelő tényezőt védelmebe vette.

Meglepett a városban az utcák egyenessége és az, hogy szük sikátorokat nem láttam sehohsem. Azt a felvilágosítást nyertem, hogy a város műszaki hivatala a modern

városrendezés előharczosa. Az ő munkájuk és tervük szerint alakult meg a város több helyén az árnyas gyermek játszóhelyek, amelyeknek idegerősítő hatását a jól fejlett gyermekeken örömmel láttam.

Almodozásomból, hogy mily nagygyá tehet egy város polgárainak szép iránt érzett szeretete, dus vagyona és áldozatkészsége. — mentőköcsi csilingelése zavart fel. A csinos jármű gyorsan sietett a baleset színhelyére. Ugy hallottam, hogy a város társadalmanak legelőkelőbbjei által az emberbaráti intézmény élén és vállaltva igyekeznek a megmenethetők megmentésére.

Tovább haladva, egy derék épület homlokzatán aranyos betűkről ezt olvastam: *Városi takarékpénztár*. Vezetőm elmondta ennek keletkezését, melynek jóvedelme a város eddigi pótdajóját nagy arányban csökkentette.

Ha már mindent megnéztem, meg kellett tekintenem a hatalmas vásársarnokot is, mely a piaci viszonyokat teljesen rendezte. Tisztaság és rend, olcsóság és az eladók tisztas versenye tünnek itt elém. Azeelőtt szerzetést voltak a piacok és a nagy közönség órákig futkosott ide-oda, míg a háztartáshoz szükséges czikkeket beszerelte.

Egy szép épületben a rendőri szolgálat mintaszéri vezetését láttam. Vezetőm felvilágosított, hogy mivel a nagy kiterjedésű és folyton fejlődő város rendőrsége óriási áldozatokat kíván a közönségtől, nem messze van az idő, midőn a minden tekintetben előnyösebbnek bizonyult csendőrség költözködik a palotába.

Megesodáltam a város modern iskoláit. Egy-egy teremben nem volt több negyven tanulóval. Az iskoláztatás ingyenes. Az iskolaszeregetet növelik az iskolák mellett berendezett népkönyvtárak, s az iskolákban nyert ismereteket nagyban fejlesztik a szabad iskola gyakorlatias előadásai, melyekre tömegesen jár a város népe, aprajánagyja.

Mivel pedig a város tudatában a tudományos pálya tultermelésének, egymásután állítja fel a polgári iskolákat és azon kisebb foku tanintézeteket, melyek a jövő nemzedék megnevelését biztosítják és kevesbitik a proletárok számát. A város ösztöndíjakat adományoz az olyan ifjaknak, kik külföldre kívánnak menni, hogy tapasztalataik és szerzett tudásuk segítségével itthon a magyar iparnak nevet, tiszteletet szerezzenek.

Másnap vezetőm elvitt a város paradicsomába: a balzamos illatu, mesés kincset képviselő Nagyerdőre. Fülemlék csattogása köszöntött az erdő szelén. Pormentes utain piros arcu gyermekek futkároztak és tengernép élvezte a lombos fákból kiáradó illatot. Pompás körut futja be az erdőt, melynek vasutmenti szelén a város által épített és magánosok által emelt villák rendezett sora áll. Ugy hallottam, hogy esténként világítják a parkot, utjait, himes tábláit, virágzó bokrait szorgalmasan öntözik. Boldog város! — sóhajtottam fel, mely megbecsül és egészségére kihatásolja a természet szent keze által adott kincseit.

A Nagyerdő parkjában egy nyári színház ültölt szemembe. Azt mondták, hogy tele van minden este, mert a város közönsége rajong a színművészet iránt. Ugyszólván követeli az igazgatótól az értékes darabok előadását és unottan, bosszankodva távozik, ha véletlenül valami sivár meséjű, frivol darab kerül a színpadra.

Elmondta ezzel kapcsolatban vezetőm, hogy van a városban egy műpártoló egyesület is, mely időszaki képzésként rendez a kulturpalotában. A fővárosi és helyi

művészek száz meg száz képet küldenek a kiállításra, mert bizton tudják, hogy a város művészetért rajongó közönsége azokat mind megveszi. Jóléso érzéssel hallottam, hogy a szalonokban a legújabb megjelent művekről, irodalom- és tudományról, művészetről folyik a társalgás és a parkettekről teljesen kihalt az üres csévegés és a szeretetlen megszólás.

A város egyik legszebb részén láttam a nemzet legnagyobb fiának: *Kossuth Lajosnak* szobrát. Ez a város a legnehezebb időkben látta falai között a népszabadság apostolát, nem csoda tehát, ha sietve igyekezett alakjait maradóan ércbe önteni... Még két szobor ragadta meg figyelmemet: a Kossuth-utcai templom előtt a nagy reformátornak: Méliusz Juhász Péternek és a városi székház előtt Dobozay István, a város hajdani híres főbírájának emlékműve.

Lelkem megtelt gyönyörűséggel, mikor mindezeket láttam. Estére lepihenve, behunyt szemem előtt láttam a mesésen haladó várost összes közhasznu intézményeivel, a kor hívó szavát megértő népével. Pedig — mint vezetőm mondta — még nem láttam mindent, mert a város erőforrását még nem mutatta meg.

Az üdítő pihenés után kora reggel kocsira ülünk és kimentünk a puszták gyöngyére: a Hortobágyra. E föld, melyen a mosszesébe vesz tekintetünk, a város valja urának. A rengeteg földön észreval harapáldta a kővér füvet a különböző lábas jószág. Csodálkoztam a legelő üdeségén a rekkelő melegben. De csakhamar megtudtam, hogy az öntöző csatornák tartják üden a mezőt. Hatalmas vízműveket láttam, melyet a város és a földmívelési kormány gondossága teremtet meg az állattenyésztés emelésére.

Odább mintaszéri gazdaságokat láttam. Tizezer hold és földet műveltek itt a szomszéd földéhes lakói. És amint beállottak a munkába és felhasogatták a szűz földet, lelkük sebe begyógyult és megszűnt a szociális-mus veszedelmes tanítása. Reugó aranykalászos vetések hullámzottak és a föld kulturájához még jobban illett a csalóka délibáb, mely szép, nagyon szép, de hasznat nem hozó. És ez a föld meggazdagította a város hízképztárát és mint vezetőm boldog mosolylyal mondta, megszűntette a pótdajót, mely éveken át súlyos teher gyanánt nehezedett a város polgárságának vállaira.

Visszatérve a városba, futtában még megnéztünk egy pár virágzó gyártelepet és megcsodáltam a város iparának nagy fejlettségét. Gazdag tapasztalataimmal éppen tovább akartam indulni, mikor — felebredtem.

Körülnéztem és akkor láttam, hogy amit tapasztaltam, az csak álom volt. Egy szép álom, pusza ábránd... Itthon voltam a mi városunkban, Debreczenben, de kitérintve ablakomon, a mozgó, nyüzsgő élet lüktető erejét megfigyelve, nem mondtam le arról a reményemről, hogy álommal teljesülni fog.

K. Á.

Iparos oktatás Debreczenben.

— Három czikk. —

Irta: **Vánts György** ip. isk. r. tanító.

I.

A helybeli ipar- és kereskedelmi kamara nagyetehetségű és agilis tükirra kezdeményezése folytán még a mult évben mozgalom indult meg az iránt, hogy Debreczen és nagy vidékének iparos oktatása — különös tekintettel a kis iparos osztály szakképzettségének erősítése céljából — fejlesztessék.

E mozgalmat, mint első lépést követte a kereskedelemügyi minisztérium kiküldöttének jelenlétében tartott azon értekezlet, mely különösen a kis iparosok tanoncainak helyes és szakirányú oktatása kérdésének megoldásával foglalkozott.

Hogy azonban ezen az értekezleten elhangzott s elvi jelentőséggel bíró irányelvek mikor és mily alakban ölteneek testet? arról misem tudunk.

Meg vagyunk győződve arról, hogy iparosainkra nézve oly nagy jelentőséggel bíró ügy nem alszik, mindazonáltal az a néma csend, mely ezt a napirendre került kérdést körülveszi, úgy tűnik fel, mintha a halogatás jellegét viselné magán.

Debreczen sz. kir. városa már megtette a maga kötelességét, mert minden állami támogatás nélkül felépítette az iparos tanonciskola díszes csarnokát; sőt tovább is ment azon tette által, hogy a felveendő 13 kővösvény keretében 150,000 koronát biztosított egy annak idején létecsináló felsőbb ipari szakiskola felépítésére.

Ily körülmények között nagyon is elérkezettnek látjuk annak idejét, hogy mindazok a körök, melyek arra illethetnek és hivatottak, az iparos oktatás ügyének rendezését tovább már ne halogassák, hanem mindazon reform eszmék, elvi jelentőségű kijelentések, melyek elebe léptetését a haladó kor és a kis iparos osztály érdekei égetően sürgetik, egyszer már meg is valósíttassanak.

Hogy a miniszteri kiküldött itt léte alkalmával tartott értekezlet jegyzőkönyvében foglalja és az iparos osztály szakirányú oktatására vonatkozó alapvető munkálataira a városi tanács által tetetett intézkedést, ezt tudjuk. Hogy azonban ezen intézkedés nem termette meg a kívánt gyümölcsöket, arról is van tudomásunk. Nem termette meg, mert a tanács által óhajtott részletes „Tervezet” helyett csak egy rövid s általános kijelentéseket magában foglaló jelentés adatot be, ami később a „Magyar Iparoktatás” című folyóirat egy példányával, melyben az iparos segédek továbbképző tanfolyamának orsz. szervezete megjelent — kiengeszteltetett.

A tanács óhajta nem teljesült, aminek következtében ezer-megezer ügye-baja között magának a tanácsnak kell nekifeküdnie egy a helyi érdekeket kielégítő s azoknak megfelelő szervezet kidolgozásának, ha azt akarja, hogy a város egyik fontos közigazdasági tényezője, melynek érdekében nem anyai erkölcsi és anyagi áldozatokat hozott, helyes irányban és a rohamosan haladó kornak megfelelően fejlesszessék.

A legszükségesebb dolgot már segítette a nemes város. Az iparos tanonciskola új épülete már a befejezéshez közelg s már az 1905–1906-ik tanévet állandó otthonában kezdi talán meg. Igen, talán állandó otthonában, mert oly szelek lengedeznek, hogy még azelőtt, mielőtt állandó hivatásának átadatnék, az elemi-iskolák fognak abban elhelyeztetni, aminek következtében jövőre is, mint eddig vala — csak megtört vendég leend abban az épületben, melynek homlokán viseli nevét. E körülménynek azonban kiszámíthatatlan következményei lennének, mert ez a bekövetkező állapot véglegesen vissza slyesztene az iparos oktatást oda, ahol eddig volt.

Közleg az új tanév kezdete, alig választ el attól néhány hónap s még is semmi hang arról, semmi terv arra nézve, hogy az új épület miként is lesz hát berendezve és céljainak, hivatásának megfelelően felszerelve? Az illethetők és arra hivatott körök csak óhajtaiknak adnak hangzatos szavakat kifejezést annak, hogy okvetlenül fejleszteni kell a kisiparos osztály szakirányú oktatását, de arról még semmi hang, miként is lehetne az iparos tanonciskolát a segédek továbbképző tanfolyamával s ezt a helyi érdekeknek megfelelően a mesterképzés fontos intézményével szerves működési kapcsolatba hozni.

Miként fog értékesíttetni az az új épület, melynek hivatása az iparos oktatás tervszerű fejlesztése, — még nem tudhatni. Úgy marad-e minden, mint eddig volt, a régi rendszer ité-e fel abban is állandó otthonát, vagy a reform és modern irányelvek mustármagjainak leend melegágya — nem tudhatni.

Az iparos tanulók, — segédek és mesterek szakismereteinek lépcsőzetes és együtt működő fejlesztője lesz-e az a csarnok, vagy az egynyé tartozó s egymással szerves összefüggésben álló és élő — s egymástól külön-külön el sem is képzelhető intézmények jövőben sem fogják ismerni egymást, mint eddig — nem tudhatni.

Hogy valami van a levegőben, hogy valami készül, az bizonyos, de mi? mikor és miként? csak itt-ott elejtett szavakat lehet hallani, tények nem mutatkoznak.

Ez az állapot sehogy sem egyeztethető össze azzal a hangzatos állapattal: fejleszteni kell a kis iparos osztály szakirányú és szakoktatását.

Ha érezzük, ha látjuk, ha tudjuk, hogy okvetlenül sietnünk kell a kis iparos osztály szakirányú kiképzésének fejlesztésére, itt az ideje már annak is, hogy tegyünk is már valamit, mert a Pató Pál uram-éle „majd rá érünk arra még” okoskodással egybe legfontosabb közigazdasági tényezőink érdekeit lökjük abba az örvénybe, mely már ez-tizedek óta megsemmítéssel fenyegeti.

Két irányban kell az iparos osztály szakirányú oktatásának fejlesztése érdekében feltétlenül és haladéktalanul intézkedni, nevezetesen:

Végleg dönteni kell első sorban az irányban, hogy az iparos tanonciskolában szakiparról, vagy iparos szakirányú oktatásról lehet-e szó? Az ez irányban való határozott döntés annyival is inkább kívánatos, mert a jelenlegi tervszerűen kapkodás nemcsak nem fejleszti, sőt rongja a kis iparos osztály képzését.

Másodszorban minden elvi jelentőségű határozathozatal megelőzve egyeteni kell az iparostanoncek iskolát a segédek továbbképző tanfolyamával és ezt a mesterképző intézménnyel, mert csak e három egymással szerves összefüggésben álló intézmény együtt működése fogja megoldani a kis iparos osztály szakirányú oktatásának napirenden levő kérdését.

E kérdések mielőbbi helyes és tervszerű megoldása, véleményünk szerint, első és legbiztosabb lépcsőjéül szolgálna — rövid időn belül — a tervbe vett és a nemes város által már 150,000 K-val biztosított felsőbb ipari szakiskola létesítésének is, mert a fentebb említett együtt működő hármas intézmény kebelelő kikerülő előképzett anyag önkéntelenül siettetné annak felállítását.

A fenti kérdések megoldásával kapcsolatban a jövő iparosaink társadalmi téren való érvenyvesítése céljából megoldandó lenne még az iparostanoncek és segédek otthonának kérdése is, mely hivatva lenne egészséges irányban és szellemben leendő vezetése által a mai téves alapokon álló s ferde tanokat hirdető szakszervezetek áldástalan működését korlátozni és helyes mederbe terelni.

De vegyük sorra a felvetett kérdéseket.

A külterületi építkezésekre vonatkozó szabályrendelet tervezete.

A város körül napról-napra keletkezett telepek megálátását tervezi az alább közölt szabályrendelet, melyet városunk tisztii főügyésze Magoss György dr. most terjesztett be a tanácshoz. A tervezetet, melyet bőséges megokolás kísér, olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Tekintetes Tanács!

Köztapasztalati tény, hogy városunkban a beltelkek értékének hullámzása csökkenő irányzatot vett attól az időponttól kezdve, amint 1893-ban a Homok- és Csapókerben az állandó kintlakás bizonyos feltételek mellett szabályrendelettel megengedtetett.

Ez az értéktelenség legmelyebb pontját a 160—8000/1897. b. gy. sz. szabályrendelet megalkotása után érte el, amikor is a régi beltelkek értéküknek 25—30%-át elvesztették.

A régi beltelkek tulajdonosaira nézve érzékeny anyagi károsodást magában foglaló ezen körülmény abban leli okeszerű magyarázatát, hogy a városnak az utcákát és köztereket is magában foglaló addigi 675 kat. hold területére az előbb említett szabályrendelettel egy csapásra 3845 kat. holdra, tehát több mint ötszörösére emelkedett fel. Majdnem meghatszorosozódott egyszerre az a terület, ahol

olyan lakohelyek voltak létesíthetők, amelyek ha mindjárt nem is részesültek mindazokban az előnyökben, mik a tulajdonképeni belvárosban fekvő lakásokkal együtt járnak, — de a jó állapot, az előfeltevélt megszerzte ahhoz, hogy a fejlődés, a benépesítés előhaladtával mindezeket az előnyöket (utczanyitás, szabályozás, járda, csatorna, világítás, iskolák stb.) igényelhesse is meg is nyerte. Nagyon természetes, hogy a város lakosságának kevesebb igényű s kevesebb anyagi eszközökkel rendelkező része megrohanta ezt a felszabadult város területet, itt igyekezett megszerezni anyagi tehetségéhez képest tulajdonjoggal, vagy legalább bérben lakást szerezni. Aminek aztán csak oszkerői folyamánya lett az, hogy a belvárosban leszállott nemcsak a lakbér, hanem a telkek értéke is. Mert hiszen az érték, az árakalakság általános törvényei épen oly mértékben s elháríthatlan kénszerűséggel követelnek magunknak érvényesülést a telkek, mint bármely más természetű dolgoknál. Minél nagyobb a készlet és így a kínálat, annál kisebb lesz az érték, az ár. S habár városunk lakossága az utolsó 10—15 év alatt természetes szaporodásától eltekintve is, néhány nagyobb köztintvénynek itt elhelyezése folytán örvendtesen növekedett, — mégis komolyan csak szólni sem lehet arról, hogy ez a néhány ezer főnyi szaporodás egészséges viszonyt létesített volna a beltelkek és lakások körüli kereslet és kínálat között. A beltelkek nagy mennyiségűhez képest elenyészőn csekély volt s az ma is a kereslet, — az árrepressziókat tehát logikán szükségszerűséggel be kellett következnie. De csak a régi, értékes beltelkekért. Mert az 1897-ben beltelkeknek minősített külterületek pusztán beltelkeké történt dekrétumán folytán értékükben enormisan emelkedtek. Addigi majsorgási földek, lakhelyekül felparcellázva, előbbi értéküknek száz, sőt kétszázorosát is érték. Az a szabályrendelet a régi és új beltelkek között egy érték-áthármlási pro. cesszust indított meg, mely hosszú, százados lefolyású lesz. A régi beltelektulajdonosok vagyonának egyrésze észrevételül, de megakadályozatlanul átvándorol a város belterületéhez újabban csatolt területek tulajdonosainak vagyonába.

S ez az érték-dimintio igazságtalannul sújtja a régi beltelkeket, amelyek annyi századon át csaknem kizárólag viselték az állami és községi terheket és így sokszorosan megszerzték a jogot mindazokhoz az előnyökhöz, amelyekhez most ezek az új beltelkek a szabályrendelet után egy tollvonással nyertek habár egyelőre csak virtuális, de már itt-ott ma is érvényesülni törekvő jogot. Egyik-másik kétség — mint tudjuk — már ma is utczaszabályozást, közutakat, világítást stb. követel.

És hogy a régi beltelkek értékének eme tragikus alakulásába némi komikum is vegyüljön, mindazon intézmények költségeinek aránytalanul nagyobb részét, amik az újonnan kapcsolt beltelkek értékének emelésére hivatnak, — a régi beltelkek tulajdonosainak kell viselni a jövőben is. Mert iskolák építése, úgy arra, mint az utczák rendezésére szükséges területek megszerzése, ezeknek fenntartása, majd járdák, közvilágítás létesítése stb. mind a házipénztár terhére történnek. Már pedig a községi pótdának aránytalanul nagyobb részét fizetik a régi beltelkek, mint ezeknek az új beltelkeknek a tulajdonosai. Ami mellett még azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a város törzsvagyonának a házipénztárba befolyó jövedelmehöz is legelső sorban és legnagyobb mértékben ezen régi beltelek tulajdonosainak volna igényük, ha ezek a jövedelmek a községi szükségletek fedezésére nem használatnáknak fel.

S ennek az igazságtalanság- és méltánytalanságnak eleje lett volna vehető úgy, ha abban a 160—8006/1897. bkgy. sz. szabályrendeletben kimondott volna, — mint ahogy a Csapó- és Homokteriben a kintlakás megengedő szaályrendeleteiben ki van mondva — hogy az ilyenféle költségeket maguk az itt beltelkeké minősített területek tulajdonosai tartoznak viselni.

Csakhamar azonban ezen szabályrendelet megalkotása után egy másik, úgy a régi, mint az új szabályrendelettel dekrétum új beltelkeket, sőt városunk egész fejlődését komolyan veszélyeztető kalamitás merült fel. S ez abban áll, hogy a lakohelyek alakításával nem maradtunk meg azon a körzeten belül, amelyet a többször idézett 1897. évi szabályrendelet a város belterületére nézve megállapított, hanem kimentünk, — különösen a város keleti és délkélti részén — a körzeten kívül fekvő újostású földekre s ezeken itt-ott telepek, majdnem falvak képződtek már is. A szegény embernek drága lett már a körzeten belül fekvő terület is lakohelyül s úgy gondolkodott, hogy miért adjon azon az ideális vonalon belül fekvő föld négyesög-ölelert 4—5 koronát, amikor csak néhány lépéssel odább ugyanazt a területet megkapja felényi áron. Vett tehát a körzeten kívül, az új osztású földön lakohelyet. Indította erre az is, hogy míg a körzeten

belső 300 négyesögönél kisebb telken lakóházat építeni nem volt szabad, — addig az újostású földön semmiféle ilyen korlát előtte nem állott s építhetett 80—100 négyesögöl területre, vagy amennyire egyáltalán akart, vagy amilyen telek megszerzésére a pénzből tel.

Most aztán azt látjuk, hogy ezeken e telkeknek egymás hátra építkeznek, a községesség és tűzbiztonság nagy hátrányára. És ha a hatóság itt akadályozólag körbe nem lép, városunk nem sok idő múlva a telkeknek egy olyan gyűrűjével lesz körülvéve, amelyek a tűz- és közbiztonság s a községességéget a legnagyobb mértékben veszélyeztetik s hátrányos befolyást gyakorolnak Debreczennek városias fejlődésére; hatástalanok maradnak mindazok a nagy költséget igénylő intézmények, amelyek épen e cél megvalósításra tervebe vannak véve s legközelebb megvalósítandók lesznek.

Ha a külterületeken megindult ez az építkezés, akadálytalanul tovább folyik, — nemcsak hogy sohasem fog benépesülni s városná nem fog kifőldőni az a 3845 kat. hold föld, ami jelenleg a város belterületét képezi, de a város házipénztárát közvetve, sőt közvetlenül is tetemes költséggel terhelendi meg. Mert a rendezési költségektől eltekintve is, — a város semmi esetre sem fogja magától elháríthatni azon költségtöbbletet, ami ezen telepeknek általános köz-igazgatás, rendőri felügyelet, népoktatás, tüzrendészeti, községességügyi stb. viszonyainak rendben tartásával fel fog merülni.

Amikor ezeket a nyomorúságos építkezéseket látom ott a külsőségeken, akkor az a meggyőződés is támad bennem, hogy ezekre az építkezésekre az illetők senkitől sem kérnek engedélyt, holott tudommal az építkezési szabályrendelet a tervek bemutatását s az engedély kikérését kötelezővé teszi a külsőségeket való építkezésekre is.

Ez a sajnálatos és városunk fejlődését akadályozó állapot indított arra, hogy az alábbi szabályrendelet-tervezetet benyújtsam s kérjem a tekintetes Tanács, hogy azt tárgyalás alá venni s elfogadás végett a bizottsági közgyűlés elé terjeszteni méltózzassék.

Építkezési szabályrendelet Debreczen szab. kir. város külterületére.

1. §.

A jelen szabályrendeletben külterület alatt értetik Debreczen szab. kir. város határának az a része, amely a 160—8006/1897. bkgy. sz. szabályrendeletben belterületek minősítve nincsen.

2. §.

A külterületen új épület fellállítására, valamint régi épületeken fogatosítandó olyan lényeges változtatásokra, amelyek az épület állóképességére, s tűzbiztonságára befolyással bírnak, — építési engedély szükséges. Az építési engedélyt a mérnöki hivatal véleménye alapján a városi tanács adja ki.

3. §.

Az építési engedély kiadásáért benyújtandó kérvényhez csatolni kell:

- a) a helyszínrajzot, megjelölve szabatosan mételekben, hogy az emelendő épület a szomszéd épülettel milyen távolságra fog esni,*
- b) az épülmény tervezését az épület hosszának, szélességének, használati céljának s az építési anyag milyenségének megjelölésével,*
- c) végül meg kell jelölni a kérvényben a telket a telekjegyzőkönyv s a helyrajzi szám pontos kitételével.*

4. §.

Az építési engedély érvényessége egy év. S ha az engedélyezett építkezés egy év alatt nem fogatosítattnak, az építési engedély meghosszabbításáért új kérvény adandó be.

5. §.

Az a legkisebb terület, amelyen állandó lakásul szolgáló épület emelhető:

- a) kerti művelés alatt álló földnélkél egy,*
- b) más művelési ággal bíró területnélkél pedig három kat. hold.*

6. §.

Az emelendő épületnek a szomszédos telken levő épülettől legalább 20 m. (10 ö!) ldvolságra kell esni.

7. §.

A lakásul szolgáló épületek falazata csak téglá, vályog, vagy vert fal lehet. Földkúnyhók emberi lakásul nem építhetők. Ez alól a szabály alól kivételt csak a városi erdőségek felújítására alkalmazott u. n. telepek esetében állítanak ideiglenes kúnyhók képeznek.

8. §.

A lakóházakat a lakhatási engedély megszerzése előtt használatba venni nem szabad.

9. §.

A lakhatási engedélyt az építelő kérvénye folytán s a rendőrkapitányság véleményes jelentése alapján a tanács adja. A vizsgálat költségét az építelő viseli.

10. §.

Az építési és lakhatási engedélyek tárgyában hozott tanácsi határozatok ellen beadott felelőbeszések telet másodikfokulag a közigazgatási bizottság, harmadfokulag pedig a m. kir. belügyminiszter határoz.

11. §.

A jelen szabályrendelet határozományainak megsértése, vagy meg nem tartása kihágás képez s 10 koronától 200 koronáig terjedő s a szegénypalota illető pénzbüntetéssel büntetlik. A pénzbüntetés behajthatatlanság esetén elzárásra változtatandó át. — Ezen felül az engedély nélküli építmény, ha a jelen szabályrendelet határozományaiba ütközik, az építelő költségén hatóságilag lebontatlik.

12. §.

A kihágási ügyekben elsőfokon a rendőrkapitány, másodikfokon a városi tanács s harmadfokon a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

Irodalom.

Kardos Samu dr. könyve.

Nagy emberek életének megírása, törekvésüknek méltatása mindig értékes és tanulmányos olvasmány. Vajha valamennyi nagy emberünk életét olvashatnánk. Szükségünk van felemelő és követendő példákra. Mert ok pharóni lángként világotanak. Irányt mutatnak politikában, hazafiságban, tudományban és művészetben egyaránt. Más nemzetei nagy embereikről, műveik ismeretéből, életük megírásából emelnek éreznél maradandóbb emléket, mert tudják, hogy e jelesek egy egész eposzának szellemét, törekvésit, esznel képviselik és viszik át a mindennapi életbe.

Kardos Samu dr. a nagy Wesselényi életét írta meg rajongó szeretettel. A magyar történelem egyik legtitelre méltó alakját tette mélyeséges tanulmány tárgyává. Éneken át gyűjtölte az adatokat nagy munkája megírásához. A nagy műhöz felhasználta a termékekötveket és a jelenléteknél látszó porszemeket is. Mindent megfigyelt, részletesen, összesítve, egybevetve és mikor az anyagot összehordta, megépítette a monumentumot. A mű készen áll és dícséri mesterét, ki rajongó lelkesedéssel, a komoly történetírói tárgyilagosságával, áttekinthető tudással és mesteri tollal mutatja be a magyar nemzetiség egyik nagy alakját: Wesselényi Miklós bárót.

Lapunk szük tere és iránya nem alkalmasak arra, hogy érdemileg foglalkozunk a Kardos Samu dr. művel, melyet a kritika nagy elismeréssel emel ki hasonló művek közül. Avattól tollal mondták már el a tökéletes munka dicséretét, melynek veleje az, hogy a mű méltó a nagy Wesselényi nevéhez. Ennél nagyobb dicséretet kevés iri kap és éppen azért mi nem kívánunk egyebet, mint azt, hogy a Kardos Samu dr. könyve jusson el minden magyar házhöz. Olvasásával felelőlegedük a szívünk, megmemesül a telkünk és hálát adunk a magyarok istenének, hogy idonként nagyokat támaszt a nemzet szent ügyének védelmére.

Tolle et lege!

Hirek.

— **Személyi hír.** Domahidy Elemér főispán Buda-pestről, hül az ev. ref. zsinat ülésén vett részt, hazakerkezett.

— **Bereczky Lajos halála.** Bereczky Lajos volt rendőrfőkapitánós f. hó 29-ikén elhunyt a városi közkórházban. Tehetséges és szorgalmas tisztviselője volt városunknak, mint újságíró pedig sok kedves dolgot írt színes tollal. Irói vonással. Régóta betegeskedett és a halál megváltás volt már nála. Az egykor deli, erős embert ideg-betegség támadta meg és lassan-lassan homály borult agyára. Derékban tört ketté éppen akkor, midőn nyugodt életet remélt. A szíve ölte meg. Nemes gondolkodású, jó lelki barátunkat siratjuk benne, mert mindazok, akik ismerik, még igen sok ávissza fogunk emlékezni aranyos kedélyre, barátságos és kedves modorára. Nyugodjék békeül!

— **Közügyülés.** Debreccen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága tegnap délután közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével.

— **A görög katolikusok temploma.** A debreczeni görög katolikus magyar egyház templomépítés céljára telket kért a várostól. Erre vonatkozólag a belügyminiszterium a következő leiratót intézte a város közügyléséhez: »Az 1904. évi október 18-ikán tartott bizottsági közgyűlésben 285. sz. a. hozott határozatát, melylyel a város tulajdonát képező, Sz.-Anna-utcában 51. és 53. sorszámú beltelkeknek a debreczeni gör. kath. magyar egyház részére templom, esetleg paplak építése céljára való átengedését mondta ki, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ural egyetértőleg felülbírálván, a határozat fenti intézkedése ellen észrevétel nem fogrog fenn. Minthogy azonban a szóban levő beltelkeknek a határozatban körírt módzatok szerint való átadása a törzsvagyomány **lényeges átalakítását** kezezi, az 1886. XXII. t.-cz. 110. §-ában előirt törvényes formaszertéségek betartása mellett új határozat lesz hozandó és jóváhagyás végett felterjesztendő.

— **Az iparos kör közölsége.** Az iparos kör vasárnap tartott közgyűlésében emlíke újból **Biczó Gyulát** választotta meg. Biczó Gyula lelke az iparos körnek és vezetése alatt szépen fejlődik a kör ugy anyagilag, mint szellemileg.

— **Erótakarmány.** **Kirády Gyula** gazdasági tanácsnok elnökésével a folyó hó 25-én tartott értekezlet kimondta egy erótakarmánygyár létesítésének szükségességét. Schweiger Sándor budapesti gyáriagazgató ismertette az ügyet. Ki is bocsátottak 1000 drb 100 forintos részvényt, mely valószínűség szerint gyorsan lesz jegyeze.

— **A főiskola kántusának jöltevéje.** Dr. Bruckner Eraóné a főiskola kántusának 2000 koronát küldött alapítványul boldogult szülői emlékezetére. A némes cselekedet talajon minél több követőre.

— **Hajdu vármegye közgyűlése.** Hajdu vármegye rendkivüli közgyűlést tart ápril hó 3-ikán, délelőtt 9 órakor a megyeháza nagyermbén.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** a héten tartott ülésében letárgyalta a belügyminiszternek a város 1903. évi zárolásadására tett észrevételeit. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a banki előrelvágatandó fa előállításához 60,000 korona póthitel szavaztassék meg.

— **A borjúhús mérése.** A tanács annak idején a főkapitány javaslatával szemben kimondta, hogy a borjúhúsárulók darabonként és áruhatják a húst. Szentessy János és társai megfeleltek az ügyet a miniszteriumhoz, homiét a napokban érkezett le a döntés. A miniszter nem enged meg a darabonként való áruilást, mert ezt a szabályrendelettel nem tartja összeegyeztethetőnek. Köteles tisztelettel fogadjuk a miniszter határozatát, de ószintén szölvá, a tanács álláspontját ezen kérdésben sokkal erősebbnek tartjuk. Mert abból a bizonyos szabályrendeletből semmiképpen sem tudjuk kiolvasni azt, hogy a szokásban volt darabonként való áruilás tilos.

— **Ki akar fát venni?** Az **Esler és Bráder** cég, mely a guti erdőben a magfákat megvette, 2000 fl fát megvételre ajánlot a városnak. A város azonban az ajánlatot nem fogadta el.

— **Választók összeráisa.** A jövő évi képviselőválasztók összeráására kiküldött bizottság f. hó 22-ikén kezdte meg működését a

városba nyertesében. A bizottság felkéri a szavazásra jogosítottakat, hogy eszeremes felszólalásukat a bizottság előtt tegyék meg délelőtt 9—12 és délután 3—5 óra közt.

— **A hernyóirtás.** Mint mindenit, úgy nálunk is nagy kárt okoznak gyümölcsfánkban a hernyók, miért is mindenkin érdekelően áll ezek pusztítása. Felhívjuk a gyümölcsösök tulajdonosait a hernyófélek irtására, annyival is inkább, mivel a földmívelési ministerium az ország több helyére küldi szakbőrgzeit ellenőrzésre, illetve felülvizsgálására annak, vajjon ide vonatkozólag kiadott rendelete végre lette-e hajtva.

— **Hazánk legbecesebb szőlője.** A főlorszeránk teljesen ellentéző, természeti soha nem kell, mert semmiféle betegség sem lombját, sem termését soha meg nem támadja. Téli hideg a takaratlan vesszőjét soha meg nem fagyasztja, ezenkívül még rendkívüli becsé, hogy igen korán érke — augusztus 15—20 között — rendkívül bősérm és bora oly erős és édes, hogy a nehéz olasz borok semmiben sem mulják felül. Ez a »Delaware« közvetlen termő szőlő, melynek részletes leírását — ábrán is bemutatva — úgy a honok, mint a hegyi szőlőtelepítőkét érdeklőleg — az »Ermelléki első szőlőoltványtelep« Nagy-kágya (Biharm) ingyen és bérmentve küldi meg mindenkinék, ki címzett egy levelezőlapon tudatja. Ott 16 év óta szaporítják s ma már 27 katasztrális hold van ebből teljesen fajtisztán telepítve. Ezen telepek mai számunk hirdetés rovatában közzét »Szőlőlugast ültessünk« című hirdetésre felhívjuk olvasóink becses figyelmét.

— **10,000 korona a debreczeni kollégiumnak.** A Jószevi ev. ref. egyháznak nemrég elhunyt nagynevű lelkésze, a debreczeni iskolának nevelője, néh. nt. Illyés Lajos a kollégiumnak végrendeletileg ösztöndíjajalupul 10,000 koronát hagyott. Az ösztöndíjajalup kamatai 4000—4000 koronában hittanhalgatókat és 2000 korona után szatmármegyei szegénysorsra, jó előmenetelű középiskolai tanulókat illeti. Az alapítvány felügyelőjéül a kegyes hagyományozó a tisztántúli egyházkerület püspökét jelölte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Cz. J. Jászberény. A beküldött czimekre a lap elemeit és nagyon örülnék, ha az általai az eszmének utját egyengethetjük. Az igert czikkeket szeretettel várjuk.

K. J. Helyben. Tévedni méltóztatik, mert lapunk nem *néma hal*. Simán ugyan, de minden tartózkodás nélkül rámutat a létező bajokra. Ha tehát az ön cikkelye olyan lesz, amelyet a szerkesztőség közzétehet, örülni fogunk látogatása felett s érdene szerint becsüjük megírását.

Sriptor. A kérdzett cikkelyt felelős szerkesztőnk írta, mint egy bevezetésül azon szabályrendeletre, melyet városunk tiszti főügyészének szövegezésével és megokolásával most közlünk. A szabályrendelet-tervezet megokolása oly világos, hogy azt most utjabban tárgyalni teljesen felesleges volna.

S. K. Cikkelyét elolvastuk. Az eszme szép, de az egész munka szaklapba való. Nálunk még ezzel a kérdéssel sem a város, sem a nagyközönség nem foglalkozik.

Sch. J. Nagykaroly. Ez idő szerint nincs üresedésben és kárba veszne pénze, fáradsága a személyes jelentkezéssel. Annyi a kenyérvéresző nálunk is, hogy nem tudjuk őket elhelyezni.

277.
1905. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnágnak V. 471/2—1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Antal Vincze részére Krampera János debreczeni lakostól 74 kor. tóke, ennek 1904. évi július hó 14 napjától számított 5% kamatai és eddig összesen 59 kor. 26 fill. perkoltszó erejéig 1905. évi február 11-én bíróság felülfoglatl és 726 koronára becsültl butorok és egyéb ingóságok 1905. évi április hó 10-én délelőtt 9 órakor kezdetét vevendő és Szent Anna-utca 44. sz. alatt megtartandó nyilvános árverésen a legutóbbet igények azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsíron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1905. évi márczius hó 7-én.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

**Angol pláidek és takarók, svéd bórkatók
Borsos Katánál.**

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer-raktárában
gyógyszerészi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.
Eredeti francia és angol gyártmányok.

Allamiag vizsgált, takarmánynak való

répa és luczerna magvak,
gyorsan száradó

festék és padlomáz
előnyös árban kapható

KOHN HENRIK fűszer- és festék-üzletében,
Gróf Degenfeld-tér 7. sz.

Villamos csengők telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutányosabban és jótállás mellett eszközi FÖLDVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalat Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168.

Uri divat, kalap és fehérmű üzlet **Békés Lajos** Debreczen, Piacz-u. 44. ár *Ujfalussy-ház.* Angol női bluzsokat, férfi fehérműket és kelenygyeket mérték szerint a legszebb kivitelben készíti.

SZŐLLŐUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindennit megtermes s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legceskélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítésnek, stb. a legremekbbsé díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobbbrése, ha megnős is természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugsanak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A fajok ismeretetésére vonatkozó szines fénynyomató katalógus bárkinék ingyen és bérmentve küldetük meg, aki címzett egy levelezőlapon tudatja. Borfaján szőlőoltványok is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított árákon. Borok családí fogyasztásra 50 l. és felebb olcsó árban és »Delaware« sima, ültetéshez és ebből bormítva.

Ermelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, Biharmegye.

18.450.

IX-2. sz.

Pályázati hirdetés.

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1905. év folyamán hat időszakos tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett:

május hó 1—21 földmives kisgazdák,

május hó 22—június 11-ig erdőőrök,

június hó 15—28-ig lelkeszek,

július hó 1—21 és július hó 24—augusztus 13-ig néptanítók, végre

augusztus hó 18—31-ig nők számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti- és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptároknak és méhészeti segéd eszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Mindenkinek tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére,

akik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16. vonalszakasza között levő valamelyik állomásáról jönnek, azemély- és vegyes-vonatok III-ik kocsi-osztályában érvényes feláru menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszaútazás költségeivel együtt, a tanfolyamról való elutazáskor fog megtérített.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel.

A pályázni szándékozók felhívtnak, hogy egy koronás bélyegjeggyel ellátott folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérelmezik, a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címezve, felettes hatóságuk útján, a földmivesek és más vállalkozásuk pedig községük előjáróságának ajánlásával elítva, az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal nyujsák be.

Budapest, 1905. évi február hó 28-ikan.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

◆ **Legjobb vetőgép ma a világhírű** ◆
eredeti

Melichár-féle páros soru „Unicum-Drill“.

Kizárólagos raktár és képviselő:

Ráhmer Sándornál

Piacz-utca 26. (Nagytrafik-udvar.)

===== A =====

bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek

a naponta felmerülő

gyógyszer-ujdonságok, hasonszenvi gyógyszerek,

kötszerek, szépítőszerek

legnagyobb raktára Debreczen és vidékére

Mihalovits J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti laboratoriuma

◆ **Debreczenben,** ◆

Főpiacz 31. szám, a városházzal szemben.

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányokban.

Cserépkályhák áfrakészítésnél a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűnést kelző új találmányu **multiplikátor** betéteket főlegességgel mellett ajánlom.

Moldingi rendszerű, valamint multiplikátor-betéti kopényes kályhák, acézi és zománcozott kopényvel.

Konyhák, magyar tornyos és francia rendszerben, valamint porcellán burkolatban.

Fűrdőkádak horganylemezből, festve és fűtőkészülékkel, valamint porcellán burkolattal.

Vas- és rézbutorok legnagyobb raktára.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tóth Gyula Debreczen, Piacz-u. 20., 27.

60 krajczár

1 liter legfinomabb

ANTRACEN-TINTA.

Piacz-utca 12.

(Stenczinger ház)

a pipirkereskedésben.

Debreczen szab. kir. város könyvnyomdája

Városházépület. (Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg egyszerűbbtől a legdíszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legbiztonságosabban állítatnak ki. — Védék megrendeléseket pontosan eszközöl.

Tartós betűcérzből készült tomontvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvtöröknek jutányos ár mellett a legrovidebb idő alatt szolgálunk.

Sürgönczím: VÁROSI NYOMDA.

Telefon: 270. — Alapított 1561-ben.

Ruhafestő

és vegyszert tisztító inózet

HABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,
Széchenyi-utca 42-ik sz.
Telefon 323.

Fehérmű
Gőzmosoda!!!

PROGRESS egészségi szivarka-hüvelyt.

Főraktár Debreczen és vidékére.

Vizostelladók kedvezményben részesülnek.

Államilag vizsgált luczerna-, lóhera-, répa-, konyhakerti- és virágmagvak legolcsóbb bevásárlási forrása.

1 üveg Érmelléki ó. . . 24 kr.

1 üveg Ezerjő ó. . . 24 kr.

1 üveg Magyarádi ó. . . 32 kr.

1 üveg Rizling 4 éves. 32 kr.

1 üveg Villányi Siller ó 26 kr.

MARKLI FERENCZ

Füvészkerti-utca 14.

Telefon 374.

Telefon 374.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYÖR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselő: Debreczen és Hajdúmegye részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.

Műkő- és Czeméntárgyár.

Beton és vasbeton.

Építési vállalat.

Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **karmanysus** és **csőmösszölt** Czementesővek, Csatornázás.

Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.